

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring i vissa avseenden av avlöningsbestämmelserna för sådana militära och civilmilitära befattningshavare, som överförs å övergångsstat.

(1:a avd.)

Uti en av herr *E. Andersson* i Stockholm *m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 251) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de som uppbära lön på övergångsstat icke skola uppbära något dyrtidstillägg samt att lönen skall utgå med det lägsta belopp, som i varje fall enligt anställningsvillkoren kan förekomma.

Motionären har till stöd för sin framställning anfört följande:

»I samband med 1925 års försvarsorganisation beslöts att en del militära och civilmilitära befattningshavare skulle frivilligt eller tvångsvis överföras på s. k. övergångsstat. Dessa åtnjuta lön och dyrtidstillägg av staten, och kostnaderna därför uppgå till betydande belopp.

Om överförandet till övergångsstat vore en hel del att anföra, men vi skola endast rikta uppmärksamheten på huru som tyghantverkare och fortmaskinister överförs till övergångsstat, under det att andra de närmaste åren efter antagits i dessas ställe. Beträffande officerare och underofficerare är förhållandet detsamma, endast med den skillnaden, att omsättningen varit ännu större. Någon förnuftig motivering för dylika anordningar torde icke kunna anföras. De flesta av de till övergångsstat överförda torde hava skaffat sig anställningar och inkomst på den enskilda arbetsmarknaden. Några reella motiv för att staten även därefter skall betala lön till dessa torde icke kunna anföras. Formella skäl lära ju däremot finnas för att betala viss lön. Detta på grund av de villkor, på vilka dessa befattningshavare anställts i statens tjänst. Staten betalar emellertid nu mer än vad som enligt dessa bestämmelser är erforderligt. Även om dyrtidstillägget och det som därutöver kan borttagas blir avdraget, så komma dessa militärer, även om de icke skulle ha någon anställning, ändå i en bättre ekonomisk ställning än arbetarna.

Man torde utan överdrift kunna hävda den principen, att staten i första hand bör betala ordentliga löner till dem, som äro anställda och utföra arbete i statens tjänst. Från olika håll har det pekats på svårigheter härutinnan. Det stora flertalet av dessa till övergångsstat överförda militärer

påstå sig hysa en ytterligt stor »fosterlandskärlek». För alla dem, som lämnat militärtjänsten och övergått till annan verksamhet med goda inkomster, vore det ett utomordentligt tillfälle att i handling visa den omskrutna »fosterlandskärleken» genom att ej uttaga lön av staten, då staten ej tager deras tid och arbetskraft i anspråk.

Vi våga icke hysa några förhoppningar om att »fosterlandskärleken» kommer att visa några sådana resultat, som vi här ifrågasatt, men vi räkna däremot med att de här först ifrågasatta åtgärderna skulle giva några tiotusental kronor, som kunde användas som löneförbättring åt de lägre befattningshavarna, som arbeta i statens tjänst.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet vill erinra om att första särskilda utskottet vid 1925 års riksdag i förevarande ämne uttalat följande (sid. 119 och 120):

»Beträffande den övertaliga personalens tjänstgöringsskyldighet och avlöningsförmåner m. m. ansluter sig utskottet i stort sett till Kungl. Maj:ts förslag.

I fråga om den *frivilligt* övergångna personalen föreslår dock utskottet, att lönen för denna personal skall utgöra 75 procent av vid övergången innehavande lön, beräknad efter A-ort, ävensom att personalen efter uppnådd pensionsålder erhåller pension i likhet med aktiv personal. I de fall, då lönen understiger det för vederbörlig lönegrad fastställda pensionsbeloppet, bör dock pensionen endast utgå med samma belopp som lönen.

Vad därefter angår den *tvångsvis* överförda personalen, har utskottet funnit sig böra föreslå, att den tid, under vilken nämnda personal må åtnjuta oavkortade löneförmåner, för deras vidkommande, vilka överföras under första övergångsperioden, utsträcker tre månader utöver vad Kungl. Maj:ts förslag innebär. Efter berörda tid bör avlöningen utgå efter B-ort. Beträffande befordran till högre lönegrad av sådana äldre löjtnanter, underlöjtnanter och sergeanter, vilka till följd av ogynnsamma befodringsförhållanden vid vederbörliga regementen och kårer endast erhållit befordran till kapten respektive löjtnant eller fanjunkare i regemente (kår o. s. v.), ansluter sig utskottet i stort sett till Kungl. Maj:ts förslag. Dock bör därjämte fordras ett visst antal tjänsteår vid övergången, nämligen för löjtnant minst 15 och för underlöjtnant minst 5 tjänsteår såsom officer samt för sergeant minst 17 tjänsteår såsom sergeant och furir. I fråga om uppflyttning i högre löneklass biträder utskottet likaledes vad Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagit, dock med följande avvikelser. För att möjliggöra löneuppflyttning för sådana äldre löjtnanter, underlöjtnanter och sergeanter, vilka, utan att vara befordrade till högre tjänstegrad i regemente eller kår, uppnått högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad, har utskottet funnit sig böra förorda, att dylik personal må kunna erhålla uppflyttning till 7, respektive 3. löneklassen i gällande löneplan för officerare, och 8. löneklassen i löneplan för underofficerare med iakttagande i övrigt av vad ovan föreslagits för den i regemente (kår o. s. v.) befordrade personalen. Slutligen har utskottet ansett sig böra framhålla, att uppflyttning i högre löneklass givetvis icke bör ifrågakomma för någon, förrän tre år förflutit efter närmast föregående löneuppflyttning samt i övrigt förutsättningarna för uppflyttning i löneklass, respektive befordran till högre lönegrad föreligga.

Emot de föreslagna grunderna för åtnjutande av tjänstgöringstraktamente har utskottet ingen annan erinran att göra, än att det synes erforderligt, att det i propositionen förekommande begreppet »vid kortare tjänstgöring» måtte vid utformandet av övergångsbestämmelserna bliva närmare preciserat.

Vidare anser sig utskottet böra framhålla, att utskottet finner det skäligt att, så länge dyrtidstillägg i sin nuvarande form utgår till statstjänstemän i allmänhet, sådan förmån även bör tillkomma personal å övergångsstat, ävensom att ifrågavarande personal därefter bör ifråga om dylikt lönetillägg eller ersättning därför jämföras med statens pensionärer.»

Ifrågavarande uttalande godkändes av riksdagen.

Då utskottet icke funnit anledning tillstyrka, att riksdagen nu skulle frångå de år 1925 fastställda grunderna för avlöning till personal å övergångsstat och frångå personal, som under en följd av år uppburit dyrtidstillägg, denna förmån, avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer,

att herr Anderssons i Stockholm m. fl. förevarande motion (II: 251) icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *E. J. G. Rosén, E. A. Lundell, C. I. Asplund, J. G. Waller, C. G. V. Hammarshjöld, I. Hj. E. Pauli, J. Sandén* och *Alexander Nilsson*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *G. Strindlund, P. M. Olsson* i Blädinge, *B. F:son Holmgren, E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *S. Persson* i Fritorp, *A. Danielsson, K. S. V. Ward* och *C. J. Högström*.
